

Bilag 1

Regeringen

Den 29. juni 1995

Regeringens redegørelse til Folketinget om visse aspekter af Thule-sagen

1. Den danske atompolitik, hvorefter atomvåben ikke må placeres på dansk territorium, blev fastlagt første gang i 1957. Daværende stats- og udenrigsminister H.C. Hansen udtalte den 29. maj 1957 i Folketinget:

»Skulle et sådant tilbud [om atomammunition] komme til at foreligge, er det ud fra de foreliggende forudsætninger regeringens opfattelse, at det ikke bør modtages.«

Denne udtalelse dækkede efter en sproglig fortolkning ikke overflyvning med fly, der var bevæbnet med atomvåben. H.C. Hansen præciserede imidlertid den 1. maj 1958 denne politik. Han sagde:

»at vi under de nuværende omstændigheder ikke var rede til at acceptere atomsprængladninger eller mellemdistancerakterer på dansk territorium«.

Denne udtalelse udelukker såvel oplagring som overflyvning med atomvåben i Danmark. Begrebet »territorium« omfatter både land-, luft- og søterritoriet. Dansk atompolitik er siden løbende blevet fastholdt af skiftende regeringer i offentlige udtalelser. Den står stadig ved magt.

2. Amerikanske B-52 bombefly med kernevåben nødlandede i tre tilfælde på Thule-basen i Grønland i 1967.

Den 21. januar 1968 styrtede en amerikansk B-52 bombemaskine ned på indlandsisen ved Thule i Grønland. Maskinen var bevæbnet med fire brintbomber.

I anledning af flystyrtet udtalte daværende statsminister Jens Otto Krag den 22. januar 1968 blandt andet:

»Som bekendt er der i overensstemmelse med regeringens politik ingen atomvåben inden for dansk område. Dette gælder også for Grønland, og der kan derfor ikke ske overflyvning af Grønland af flyvemaskiner med atombomber . . .«

Den daværende udenrigsminister, Hans Tabor, udtalte den 22. januar 1968 blandt andet:

»Den danske atompolitik gælder også for Grønland, herunder lufrummet over Grønland. Der er ikke placeret atomvåben i Grønland. De amerikanske myndigheder er naturligvis bekendt med Danmarks atompolitik, og vi går ud fra som givet, at der ikke sker amerikanske overflyvninger af grønlandsk område af maskiner, der medfører atomvåben . . .«

3. Regeringens behandling af den sag, der er rejst af Foreningen af stråleramte Thulearbejdere, har henledt regeringens opmærksomhed på følgende to forhold:

For det første viser flere offentligt tilgængelige amerikanske dokumenter, at USA i 1960'erne i en årrække rutinemæssigt – det vil sige flere gange daglig – overfløj Grønland med atombevæbnede B-52 bombefly. Der var altså ikke tale om, at det bombefly, der styrtede ned ved Thule, kun befandt sig i grønlandsk lufrum for at foretage en nødlanding på Thule-basen.

For det andet har det ved en gennemgang af Thule-sagens akter vist sig, at den daværende amerikanske ambassadør i Danmark den 13. november 1957 henvendte sig til daværende stats- og udenrigsminister H.C. Hansen for at forhøre sig om, hvorvidt Danmark ønskede at blive orienteret, før USA eventuelt besluttede at oplagre atomvåben i Grønland.

Det var USA's opfattelse, at man ifølge den dansk-amerikanske aftale af 27. april 1951 om forsvaret af Grønland havde ret til at oplagre sådanne våben i Grønland.

H.C. Hansen overgav den 18. november 1957 den amerikanske ambassadør et højt klassificeret og personligt dokument, hvori han noterede sig den amerikanske fortolkning af forsvarsaftalen. Han noterede sig endvidere, at der ikke var konkrete planer om oplagring af ammunition af en bestemt slags eller et ame-